

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-08-21

Vår referens

Louise Ehrenberg
Utvecklingssamordnare
louise.ehrenberg@malmo.se

Uppdrag budget 2024 - i nära samarbete med civilsamhället, ta fram en samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv STK-2024-181

Sammanfattning

I Malmö stads budget 2024 fick grundskolenämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att, i nära samarbete med civilsamhället, ta fram en samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv.

De berörda nämnderna har tagit fram en rapport där befintlig samverkan kartlagts, och grundskoleförvaltningens centrala elevråd intervjuats kring elevernas kultur- och fritidsaktiviteter. Vidare har kontakt tagits med tre föreningar för att lyssna in deras perspektiv på vad de anser behöver göras i samverkan för att fler barn ska få en aktiv fritid.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner återrapporteringen från grundskolenämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden av uppdrag budget 2024 i nära samarbete med civilsamhället, ta fram en samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv.
2. Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att fortsätta arbetet med att fler barn och unga ska ha ett aktivt fritidsliv i enlighet med vad som anförs i ärendet.

Beslutsunderlag

- Budgetuppdrag 2024 - Information till förvaltningar och bolag
- Kulturnämnden beslut 250325 § 38
-

- Tjänsteskrivelse kulturförvaltningen
- Fritidsnämnden beslut 250326 § 46
- Tjänsteskrivelse fritidsförvaltningen
- Grundskolenämnden beslut 250326 § 40 Särskilt yttrande (M)
- Återrapportering budgetuppdrag 2024 - samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250825 Uppdrag budget 2024 - i nära samarbete med civilsamhället, ta fram en samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-08-25

Kommunstyrelsen 2025-09-10

Kommunfullmäktige 2025-10-02

Beslutet skickas till

Fritidsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Kulturnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

I Malmö stads budget 2024 fick grundskolenämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att, i nära samarbete med civilsamhället, ta fram en samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv. De berörda förvaltningarna har tagit fram en rapport "Samverkansmodell för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv" som har skickades till respektive nämnd för godkännande i början av 2025.

Gemensam rapport - samverkan och föreningslivets perspektiv

Som en del i arbetet har befintlig samverkan mellan nämnderna och dess förvaltningar kartlagts. I rapporten beskrivs förvaltningsövergripande samverkan, stadsövergripande nätverk och samarbete kring undersökningar och större enkäter. Vidare har grundskoleförvaltningens centrala elevråd intervjuats om dess tankar kring sina kultur- och fritidsaktiviteter, samt samlat in tre föreningsars perspektiv på vad som behöver förstärkas i samverkan för att fler barn ska få en aktiv fritid.

Under rubriken 2.3 "Identifierade mellanrum för stärkt samverkan" beskrivs en diskrepans mellan nuläge och önskat läge (vilket i rapporten benämns som mellanrum). Ett sådant mellanrum som beskrivs är situationer där ansträngd hushållsekonomi kan

utgöra ett tydligt hinder för barn och ungas deltagande i fritidsaktiviteter. Höga kostnader i form av medlemsavgifter eller utrustning och aktiviteter förlagda under föräldrars arbetstid bidrar till att barn vars föräldrar har bättre ekonomi och flexibla arbetstider har större möjligheter att delta.

I rapporten identifierats även flera organisatoriska mellanrum där det finns potential att stärka samverkan mellan fritidsnämnden, grundskolenämnden och kulturnämnden samt involvera fler aktörer i staden. Flera av dessa mellanrum framkommer även i förslaget till "Hållbarhetsrapport En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid" (STK-2023-972) som är beslutsplanerad till kommunfullmäktige den 11 september 2025.

Några av de utmaningar som har identifierats i återsrapporteringen är till exempel:

- Kostnader kopplade till fritidsaktiviteter hindrar deltagande i ett aktivt fritidsliv.
- Målgrupper som av olika anledningar deltar i fritidsaktiviteter i lägre uträckning än andra (yngre barn, barn med funktionsnedsättningar och flickor).
- Brist på samverkan kring lokaler och anläggningsutveckling och brist på aktiviteter i närområdet och i nära anslutning till skolan.
- Låg kunskap mellan förvaltningar kring varandras utbud av fritidsaktiviteter och fritidsverksamheter.
- Separata analyser av underlag på respektive förvaltning skapar åtskilda bilder av behoven.

För att få med barn och ungas perspektiv har gruppintervjuer med elever i grundskoleförvaltningens centrala elevråd genomförts. Fjorton elever i årskurs 8 och 9 från nio grundskolor i olika delar av Malmö deltog. I gruppintervjuerna framkom att de flesta av de tillfrågade eleverna deltar eller har deltagit i någon fritidsaktivitet. Flera är medlemmar i en förening, några besöker fritidsgårdar eller bibliotek efter skoltid. Flera uppger att de skulle vilja ha tillgång till gym efter skoltid, vilket ligger i linje med den senaste Ung livsstils-undersökningen. Barriärer som beskrivs av eleverna är bland annat lång resväg, behov av att föräldrar skjutsar, platsbrist, långa kötider, dyra aktiviteter och att skolarbetet tar mycket tid i anspråk. Eleverna som bor längre från centrum önskar fler aktiviteter i sitt närområde eller att aktiviteter hålls på skolan de går på. Det framkommer önskemål om att skolorna i större utsträckning bör informera om vilka fritidsaktiviteter som finns i närområdet.

För att fånga civilsamhällets perspektiv på budgetuppdraget intervjuades tre föreningar: Bulltofta IF, Hela Malmö och Hemmaplans Sociala IF Lorensborg. Samtliga föreningar lyfter fram ekonomiska förutsättningar som den avgörande faktorn till att inte alla barn

och unga har en aktiv fritid. Kostnader omfattar mer än bara medlems- eller kursavgifter. Även kostnader i form av kläder, utrustning, transport samt läger, extra dagar, utflykter eller andra aktiviteter tillkommer.

Ytterligare ett hinder som på olika sätt lyfts av samtliga föreningar är möjligheten till dialog och samarbete med skolor. God kontakt med skolor lyfts fram som en framgångsfaktor för att nå barnen i ett område, bygga relationer och på ett naturligt sätt integrera föreningslivet i barnens vardag.

Bristande föräldraengagemang och kortsiktighet i samarbete med staden är ytterligare hinder som lyfts av föreningarna.

I rapporten för återrapporteringen av budgetuppdraget lyfts hur samarbete på olika nivåer skapar framgångsfaktorer för att barn och unga ska ha tillgång till ett aktivt fritidsliv. Genom samverkan på övergripande och strategisk nivå tydliggörs styrning och planering av gemensamma satsningar där nämnderna utifrån sina respektive ansvarsområden och rådigheter bättre kan hantera och möta komplexa samhällsutmaningar. Genom samverkan mellan nämndernas verksamheter och med det lokala civilsamhället fångas lokala behov och förutsättningar samtidigt som relationer och trygga sammanhang skapas för barn och unga och deras familjer.

Exempel på planerad samverkan som nämns i rapporten är:

- Framtagande av en process för gemensamma analyser av tillgängliga kunskapsunderlag. Arbetet föreslås ta sitt avstamp i Ung livsstilsundersökningen som genomförs 2025.
- Förstärkning av samverkan i det förvaltningsövergripande handläggarforum för stöd och bidrag till idéburen sektor och undersöka stadens gemensamma bidragsgivning för att få en överblick över stöd till föreningar och dess påverkan på barn och ungas fritid.
- Nämnderna avser skriva tydligare planering och uppföljning av strategiska insatser utifrån kommunfullmäktigemålet ”Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor” för att synliggöra gemensamma insatser.
- Nämnderna initierar under 2025 bildandet av ett strategiskt samverkansforum mellan förvaltningarna för att skapa en helhetssyn i ovan nämnda insatser och processer med syfte att möjliggöra och optimera förutsättningar i befintlig samverkan samt öka tydlighet i pågående processer. Även funktionsstödsförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslås ingå i forumet. Fritids- och kulturförvaltningen föreslås vara sammankallade men varje förvaltning ansvarar för att adjungera olika funktioner

utefter behov. Varje förvaltning ansvarar även för att skapa representation från civilsamhället utifrån specifikt grunduppdrag. Forumet föreslås kunna integreras i arbetet kring lokal utveckling framöver.

Remissinstansernas yttranden

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden godkänner återrapporteringen av budgetuppdraget med revidering att "allmänna samlingslokaler" ändras till "allmänna mötesplatser" under rubrik 1.2 Stadsövergripande utvecklingsprocesser och samverkan på s. 6.

Moderaterna (M) har inkommit med ett särskilt yttrande.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden godkänner återrapporteringen av budgetuppdraget.

Kulturnämnden

Kulturnämnden godkänner återrapporteringen av budgetuppdraget med revidering att ordet samlingslokaler på sidan 6 rapporten byts ut till mötesplatser så att meningen lyder följande: "Fritidsnämndens ram förstärks avseende jämlik fritid och för att stötta stadens allmänna mötesplatser"

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret vill lyfta fram den positiva förflyttning som skett de senaste åren av samverkan på nämnds- och förvaltningsövergripande nivå. Samarbete i flera led är nödvändigt för att skapa goda förutsättningar för att uppnå det strategiska målet att fler barn och unga ska ha ett aktivt fritidsliv.

Stadskontoret ställer sig också bakom bedömningen att samverkan behöver vara långsiktig och att vissa effekter blir synliga först på längre sikt. Samtidigt vill stadskontoret poängtera att adekvat uppföljning även på kortare sikt kan indikera om staden rör sig i rätt riktning eller ej.

Det görs i dagsläget flera analyser av data på förvaltningsnivå. Stadskontoret ställer sig positiv till ambitionen att dela kunskap, stärka det förvaltningsövergripande arbetet och särskilt att rikta resurser för att nå effekt. Att gemensamt omhänderta, prioritera och ansvara för implementering av de rekommendationer som framkommer i analyserna är nödvändigt för att uppnå önskad förflyttning.

Stadskontoret ser positivt på bildandet av ett samverkansforum och de nämnder som föreslås ingå i denna; fritidsnämnden, funktionsstödsnämnden, kulturnämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Ett sådant forum kan ge goda möjligheter till att gemensamt omhänderta de förslag som läggs fram i rapporten som adresserar de organisatoriska mellanrum som identifierats. Baserat på

den delade kunskapen kan nämnderna rikta resurser samt gemensamt följa och utvärdera hur dessa satsningar leder till att fler barn och unga har ett aktivt fritidsliv. Stadskontoret uppmuntrar berörda förvaltningar att bedriva det fortsatta arbetet inom samverkansmodellen i nära dialog med civilsamhället, i bred bemärkelse.

Trots det pågående samarbetet som finns mellan förvaltningarna visar de senaste analyserna på att barn och ungas deltagande i fritidsaktiviteter minskar. Det framgår i förslaget till ”Hållbarhetsrapport En fördjupad analys av unga Malmöbors fritid” (STK-2023-972, beslutsplanerad till kommunfullmäktige den 11 september 2025).

Stadskontoret menar därför att en samverkansmodell inte behöver begränsas till de luckor eller glapp som uppstår i organisatoriska mellanrum. Även direkta hinder för målgruppen att ha ett aktivt fritidsliv hade med fördel kunnat inkluderas och lyftas i en samverkansmodell som syftar till att fler barn och unga ska ha ett aktivt fritidsliv.

Exempel på direkta hinder är höga kostnader, långa avstånd till aktiviteten, bristande socialt stöd, osäkra områden och normer.

Stadskontoret ser positivt på ambitionen att det fortsatta arbetet för att fler barn ska ha ett aktivt fritidsliv koordineras med andra berörda processer. Det är dock viktigt att säkerställa att pågående processer och forum inte överskuggar behoven av den samverkan som uppges i budgetuppdraget. Exempelvis är målgruppen för arbetet med lokal utveckling alla Malmöbor och inte endast barn och unga.

Stadskontoret ser det även som angeläget att föreslagen utveckling av samverkan tydligt kopplar an till insatser i stort som leder till den önskade effekten att fler barn och unga har ett aktivt fritidsliv.

Stadskontoret ställer sig positivt till förslaget att nämnderna tydligare ämnar skriva fram planering och uppföljning av strategiska insatser för kommunfullmäktigemålet ”Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor” för att synliggöra gemensamma insatser. Utöver att endast synliggöra redan pågående eller planerade insatser ser stadskontoret det som önskvärt att det tydliggörs hur de organisatoriska mellanrummen och övriga hinder för ett aktivt fritidsliv ska adresseras. Inte minst de synpunkter som framkommit från barn och unga samt från civilsamhället.

Stadskontoret anser att återsrapporteringen av budgetuppdraget visar att det pågår ett aktivt arbete för att skapa en jämlik fritid för barn och unga. Det finns en rad kommande satsningar, såsom nytt allaktivitetshus och uppstarten av uppdraget om lokal utveckling (STK-2023-137) som samordnas av fritidsnämnden. Vidare har arbetet för en jämlik fritid för barn och unga ytterligare förstärkts med särskilda satsningar i budget 2025 och regeringens satsning på ”Fritidskortet” som startar hösten 2025. Flera av dessa initiativ var inte på plats när rapporten för återsrapporteringen av budgetuppdraget beslutades av berörda nämnder. Stadskontoret bedömer att det i

nuläget är prioriterat att ge utrymme för genomförandet av beslutade satsningar samt vidareutveckling av befintligt arbete.

Stadskontoret föreslår att kommunfullmäktige godkänner återrapporteringen av budgetuppdraget samt ger berörda nämnder i uppdrag att fortsätta arbetet med att fler barn och unga ska ha ett aktivt fritidsliv i enlighet med vad som anförs i ärendet.

Ansvariga

Agnes Wemme Nämndsekreterare

Micael Nord Näringslivsdirektör

Andreas Norbrant Stadsdirektör